

Dit is 'm, de nieuwe Greenback

Amerika komt met nieuwe – en lastiger te vervalsen – 100-dollarbiljetten. Ze krijgen iets meer kleur en een

blauwe veiligheidsstrip met daarop bewegende beeltenissen van belle-tjes en het getal honderd. ●

Ethiek De psychologie van de financiële wereld

'Mensen gaan zelf geloven dat ze echt niets fout doen'

In het binnenkort te verschijnen boekje *Als goede mensen slechte dingen doen* gaat professor gedrags- en bedrijfsethiek David de Cremer op zoek naar de psychologie achter de financiële crisis.

Edward Deiters

AMSTERDAM

***

En? Gevonden?

'Ja, dat was niet moeilijk. Hier in de City (het financiële district in Londen, red.) ligt de psychologie achter de crisis op elke straathoek voor het oprapen.'

Waar ging het mis?

'Ons financiële systeem gaat er eigenlijk voetstoots vanuit dat de homo economicus een perfect rationele informatieverwerkende machine is, die risico's perfect kan inschatten. Maar dat is natuurlijk absoluut niet zo. Mensen komen veel vaker en veel sneller dan ze denken in problemen. Dingen beginnen vaak klein en lopen

uit de hand. Dat gaat sluipenderwijs en daarvoor hebben mensen in hun denken zogenoemde *blindspots*.'

Hoe bedoelt u dat?

'Mensen gaan geleidelijk grenzen over. Door die blindspots worden sommige gedragingen niet meer ervaren als immoreel, en na verloop van tijd worden ze gewoon gezien als zaken die erbij horen. Het zijn in feite vormen van zelfbedrog. Mensen gaan zelf ook echt geloven dat ze niets fout doen. Denk maar aan die ouderwetse electroshock-experimenten. De onderzoekers dachten van tevoren dat 1 procent van de proefpersonen uiteindelijk bereid zou zijn zijn medemens de maximale stroomstoot van 440 volt uit te delen. Het bleek 67 procent.'

U gebruikt Dirk Scheringa van DSB in uw boekje als voorbeeld.

'Wat de heer Scheringa is gebeurd, had iedereen kunnen overkomen. Die rommelhypotheken? Ach, iedereen doet het. Het is gewoon iets wat

moet om competitief te blijven. Dat soort redeneringen. De financiële wereld is natuurlijk een broedplaats voor eigenbelang en nodigt erg uit tot korttermijndenken.'

Kunnen u en ik ook van die rotte appels worden?

'Zeker, als je meedraait in die malle molen en het gaat erom om iedere dag weer die hogere winst te behalen. Dan kan het snel gebeurd zijn. Wanneer je dan ook nog enorme bonus sen najaagt, verleg je heel makkelijk en ongemerkt je grenzen. Je neemt grotere risico's, iedereen doet het.'

Even was het er. Het besef dat het anders moet, maar inmiddels gaat alles weer op de oude voet door.

'Ja, Goldman Sachs heeft alweer miljarden uitgetrokken voor bonussen. Dit probleem los je niet op met nog meer en nog strengere regels. Mensen moeten zelf naar hun gedrag kijken. Er moet veel meer nadruk komen op de lange termijn. Pas dan overzie je de gevolgen van je acties.' ●

Winkels Verkoop wordt lastig

De barbaren willen eerst van V&D af

Opkoopfonds KKR zou wel eens een zware dobber kunnen krijgen aan de verkoop van V&D. Het is wat de geker voor geeft.'

Tjeerd Wiersma

AMSTERDAM

***

Over enkele weken is het eindelijk zover. Dan worden de 62 winkels van V&D verkocht. Officieel staat de hele modetak van Maxeda (V&D, De Bijenkorf en lingerieketen Hunkemöller) in de etalage. Maar de andere winkelketens gaan pas in de verkoop als voor V&D een nieuwe eigenaar is gevonden.

De verkoop van V&D is voor zakenbankiers een belangrijke test omdat het verreweg het slechtst lopende onderdeel van Maxeda is. Bovendien is het naast de verkoop van kinderopvangbedrijf Catalpa een van de weinige deals die boven de markt hangt.

En ook nog eens eentje die een hele batterij zakenbankiers van de straat moet houden. De Amerikaanse zakenbank Morgan Stanley en ING mogen de deal begeleiden.

V&D-voorman Mark McKeon zegt onlangs dat het beter gaat met het al

'V&D is typisch zo'n winkelformule die niet met zijn tijd is meegegaan.'

Anonieme zakenbankier

jaren kwakkelende V&D en dat er veel interesse is voor de warenhuisketen. Maar een zakenbankier die het verkoopproces volgt, twijfelt daaraan. Hij vindt het maar een verkooppraatje. 'V&D blijft een moeilijk verhaal. Omdat het een winkelformule is die niet met zijn tijd is meegegaan, ver-

wacht ik geen stormloop. Alleen de restaurants van La Place zijn een parletje en draaien goed', zegt hij. La Place maakt bijna 20 procent van de totale omzet uit van V&D, dat verder verlies draait. De zakenbankier denkt dat het makkelijkst is om Hunkemöller en De Bijenkorf te verkopen. 'Daar is animo voor'. Zo zou Victoria's Secret naar Hunkemöller kijken en zou er voor De Bijenkorf met name uit het buitenland veel belangstelling zijn.

Wat de verkoop van V&D opkoopfonds KKR – u weet wel, die jongens die model stonden voor *Barbarians at the gate*, een van de best verkochte zakenboeken ooit – zou kunnen opleveren, is volgens de bankier moeilijk in te schatten. 'Het is wat de geker voor geeft.' Hij schat dat de barbaren van KKR voor de hele modetak zo'n 500 à 600 miljoen euro kunnen vangen. 'Wel apart dat KKR in eerste instantie het slechtlopende V&D verkoopt', zegt de zakenbankier. ●

BAS van de zuidas is eindelijk weer thuis

Begrotingen

DRAMA OVERHEIDSTEKORTEN

Eufemistisch gesteld was 2009 geen best jaar voor de Europese overheidsfinanciën. De lidstaten van de Europese Unie hebben hun tekorten vorig jaar gemiddeld zien verdrievoudigen. Dat maakte het Europees statistiekbureau Eurostat gisteren bekend. Waar het verschil tussen de inkomsten en uitgaven van de landen in 2008 nog beperkt bleef tot 2,3 procent, groeide dit in 2009 uit tot 6,8 procent van het bruto binnenlands product (de som van alle goederen en diensten die in een land worden ge-

produceerd).

Alle Europese landen noteerden een tekort. Met 14,3 procent kende Ierland het hoogste overheidstekort. Griekenland volgt daarna met 13,6 procent, 0,9 procent hoger dan de Griekse overheid eerder had gemeld. Reden is dat de Griekse economie vorig jaar nóg harder is gekrompen dan verwacht. Ook in Groot-Brittannië (11,5 procent) en Spanje (11,2 procent) steeg het tekort tot meer dan 10 procent. Het Nederlandse overheidstekort was 5,3 procent.

Deal

ARRIVANU IN HANDEN DB

Voor het bedrag van 1,8 miljard euro neemt het Duitse staatspoorbedrijf Deutsche Bahn (DB) het Britse openbaar vervoerconcern Arriva over, zo maakte DB bekend. Daarmee ontstaat een van de grootste spelers op de Europese openbaarvervoermarkt. De aandeelhouders moeten de deal nog goedkeuren. Dat gebeurt waarschijnlijk in augustus. De overname is volgens DB gericht op groei, niet op kostenbesparingen.

AEX

351,31
0,66% ▼

▲ Randstad	2,44%
▲ Unilever	1,74%
▼ TomTom	-3,91%
▼ ArcelorMittal	-2,18%

Vetpot

558
miljoen euro

McDonald's blijft qua omzet de grootste horecaonderneming in Nederland. Van der Valk is een goede tweede met een omzet van 518 miljoen euro.

Enmaal, andermaal

Ziggo en Tele2 zijn nieuwkomers op de markt van mobiel internet. KPN, Vodafone Libertel en T-Mobile hebben opnieuw frequenties weten te bemachtigen.

Banktaks

Niet blij zijn de banken met het voorstel van het IMF voor een mondiale bankbelasting. Die zal ze waarschijnlijk miljarden gaan kosten.

Valt mee

De oprichters achter Palm Invest, Danny K. en Remco V., zijn gisteren veroordeeld tot drieënhalf jaar celstraf. Het Openbaar Ministerie had vijf jaar geëist.